

WYMAGANIA NA POSZCZGÓLNE OCENY Z J. POLSKIEGO W KLASIE TRZECIEJ GIMNAZJUM

OCENA CELUJĄCA

- Uczeń samodzielnie i twórczo rozwija własne uzdolnienia i zainteresowania.
- Proponuje rozwiązania oryginalne i wykraczające poza materiał programowy.
- Wypowiedzi ustne i pisemne cechują się dojrzałością myślenia, świadczą o systematycznym pogłębianiu zdobywanej wiedzy.
- Nie powiela cudzych poglądów, potrafi krytycznie ustosunkować się do językowej, literackiej i kulturalnej rzeczywistości.
- Bierze udział i osiąga sukcesy w konkursach języka polskiego na szczeblu rejonowym, wojewódzkim. Uczestniczy w organizowanych w mieście, województwie, kraju konkursach literackich.
- Podejmuje działalność literacką lub kulturalną w różnych formach (gazetka szkolna, kółka polonistyczne lub teatralne, twórcza praca pozaszkolna w klubach itp.)
- Prezentuje wysoki poziom merytoryczny i artystyczny.
- Prace pisemne są bezbłędne.

OCENA BARDZO DODRA

Uczeń opanował pełny zakres wiadomości i umiejętności określony programem nauczania.

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I JĘZYKOWE

- Uczeń potrafi wypowiadać się ustnie i pisemnie, wypowiedzi jego są poprawne pod względem stylistycznym – językowym, logicznym i rzeczowym.
- Potrafi samodzielnie zanalizować i zinterpretować utwory liryczne, epickie i dramatyczne przewidziane programem; wyodrębnia poznane środki stylistyczne, określa ich funkcję w utworze literackim.
- Rozpoznaje rodzaje i gatunki literackie oraz ich cechy gatunkowe.
- Posiada bardzo dobrą znajomość utworów literackich przewidzianych w programie.
- Prace pisemne świadczą o znajomości problematyki, kompozycji, znajomości reguł gramatycznych i interpunkcyjnych; formułuje wypowiedzi zawierające własne sądy i przemyślenia dotyczące różnych tekstów.
- Pisze rozprawki na tematy dotyczące życia ucznia, a także odnoszące się do problemów przedstawionych w lekturach. Swe opinie popiera umiejętnie dobranymi cytatami.
- Swobodnie wypowiada się w opisie przeżyć wewnętrznych o uczuciach i doznaniach bohaterów literackich i własnych, używa słownictwa nacechowanego emocjonalnie.
- W opowiadaniach twórczych i odtwórczych stosuje słownictwo ożywiające relację, słownictwo oceniające, wykorzystuje różnorodne konstrukcje zdaniowe, umacnia wypowiedzi dialogami, monologami, opisami przeżyć, sytuacji tła, postaci, pytaniami retorycznymi, cytatami.
- Pisze list prywatny, otwarty, motywacyjny oraz teksty publicystyczne: notatka prasowa, felieton, reportaż, artykuł.
- Teksty użytkowe: ogłoszenia drobne, instrukcje, regulaminy

NAUKA O JĘZYKU

- Biegłe klasyfikuje części mowy, określa ich formę gramatyczną oraz funkcje składniowe.
- Potrafi omówić osobliwości w odmianie rzeczowników i czasowników.

- Rozróżnia typy liczebników; odmienia je.
- Umie przedstawić podział zaimków ze względu na funkcję w zdaniu i zastępowaną część mowy; umiejętnie stosuje zaimki w zdaniu.
- Wykonuje wykresy zdań złożonych wielokrotnie.
- Wskazuje bezbłędnie sformułowane zdania, potrafi nazwać rodzaj błędu i poprawić go.
- Rozróżnia mowę zależną i niezależną; zdania i wyrazy wtrącone, stosując je w wypowiedziach pisemnych.
- Bezbłędnie dokonuje analizy słowotwórczej wyrazu, określa jego znaczenie realne i słowotwórcze.
- Potrafi omówić funkcje formantów słowotwórczych.
- Biegłe nazywa i analizuje kategorie słowotwórcze wyrazów.
- Omawia funkcje neologizmów.
- Ocenia na konkretnych przykładach nowe wyrazy pod względem poprawnościowym.
- Przeprowadza i biegłe omawia klasyfikację głosek.
- Charakteryzuje rodzaje upodobień fonetycznych i uproszczeń spółgłoskowych.
- Poprawnie wyróżnia wyrazy bezakcentowe; poprawnie akcentuje wyrazy w języku polskim.
- Opanował w stopniu bardzo dobrym zasady ortografii.
- Poprawnie stosuje znaki interpunkcyjne.
- Zna pojęcie synonimu, homonimu, archaizmu, mowa zależna i niezależna.

OCENA DOBRA

Uczeń opanował wiadomości i umiejętności przewidziane dla klasy trzeciej.

- W zależności od celu komunikacji różnie kształtuje swoje wypowiedzi.
- Posługuje się słownictwem związanym z doznaniem emocjonalnymi.
- Osiąga spójność wypowiedzi poprzez parafrazę tekstu, a także stosowanie wyrazów spajających.
- Samodzielnie potrafi poprawić większość błędów językowych i stylistycznych.
- Poprawnie redaguje wszystkie formy wypowiedzi: opowiadanie, opis, sprawozdanie, recenzja, streszczenie, charakterystyka, rozprawka, esej szkolny, list prywatny, otwarty, motywacyjny, teksty publicystyczne (notatka, felieton, reportaż, artykuł), teksty użytkowe (ogłoszenia drobne, o pracę, instrukcje, regulaminy), formularze i druki.
- Zna treść wymaganych lektur.
- Rozpoznaje rodzaje i gatunki literackie.
- Dokonuje interpretacji tekstu poetyckiego, wskazuje i nazywa środki poetyckie.

- Posiada usystematyzowane wiadomości o częściach mowy.
- Zna koniugacje czasowników, tworzy imiesłowy.
- Poprawnie określa formę gramatyczną odmiennych części mowy.
- Poprawnie odmienia zaimki, dzieli je ze względu na znaczenie.
- Wykonuje rozbiór logiczny i gramatyczny zdania łącznie z wykresem związków wyrazowych
- Wyodrębnia rodzaje zdań.
- Poprawnie przekształca i stosuje imiesłowy równoważnik zdań.
- Sporządza proste wykresy zdań.
- Oddziela formant od podstawy słowotwórczej, nazywa formanty, wskazuje oboczności.
- Sporządza wykresy rodziny wyrazów, znajduje rdzeń, wskazuje na oboczność w rdzeniu.
- Odróżnia zrosty, złożenia, neologizmy.
- Przeprowadza klasyfikację głosek.
- Poprawnie zaznacza akcent wyrazowy i zdaniowy.
- Na konkretnych przykładach zaznacza upodobnienia fonetyczne i uproszczenia grup spółgłoskowych.
- W miarę dobrze opanował zasady ortograficzne i interpunkcyjne.
- Dobrze operuje pojęciami: homonim, synonim, archaizm, mowa zależna i niezależna.

OCENA DOSTATECZNA

- Uczeń wypowiada się poprawnie pod względem językowym i rzeczowym.
- Rozpoznaje elementy świata przedstawionego w utworze literackim.
- Poprawnie pisze opowiadanie, opis postaci, list prywatny, motywacyjny, sprawozdanie, charakterystykę, streszczenie, plan rozprawki.
- Włącza dialog w tok narracji.
- Na prostym przykładzie omawia cechy dramatu.
- Wyodrębnia elementy budowy wiersza (strofa, wers); wskazuje rymy, podstawowe środki stylistyczne, temat, podmiot liryczny.
- Umie się posługiwać słownikami i encyklopedią.
- Rozróżnia części mowy.
- Umie dokonać rozbioru logicznego i gramatycznego (proste przykłady).
- Rozróżnia zdania podrzędnie złożone i współrzędnie złożone.
- Potrafi wskazać mowę zależną i niezależną.
- Tworzy wyrazy pochodne.

- Oddziela podstawę słowotwórczą od formantu, tworzy rodzinę wyrazów o przejrzystej budowie
- Wyróżnia w tekście archaizmy i neologizmy.
- Odróżnia głoski i litery.
- Określa spółgłoski.
- Poprawnie zaznacza akcent.
- Popelnia nieliczne błędy ortograficzne.
- Zna podstawowe zasady ortograficzne oraz pisownię partykuł z różnymi częściami mowy.
- Zna reguły interpunkcji w zdaniach pojedynczych i złożonych.
- Dostatecznie operuje pojęciami: synonim, homonim, archaizm, mowa zależna i niezależna.

OCENA DOPUSZCZAJĄCA

- Uczeń samodzielnie lub przy pomocy nauczyciela wykonuje proste zadania przewidziane w programie.
- Rozumie czytany i zanalizowany na lekcji tekst.
- Popelniane błędy nie przekreślają wartości pracy i wysiłku, jaki włożył w jej napisanie.
- Poprawnie redaguje proste opowiadanie, charakterystykę, opis postaci, list prywatny i motywacyjny, sprawozdanie, ogłoszenie drobne, zaproszenie.
- Rozróżnia części mowy i zdania.
- Rozpoznaje zdanie pojedyncze i złożone.
- Odróżnia zdanie złożone podrzędnie od zdania współrzędnie złożonego i wielokrotnie złożonego.
- Tworzy wyrazy pochodne, podstawowe, rodzinę wyrazów.
- Dzieli wyraz na głoski, litery, sylaby.
- Określa głoski.
- Z pomocą nauczyciela rozpoznaje synonimy, homonimy, archaizmy, mowę zależną i niezależną.

Ocenę NIEDOSTATECZNĄ otrzymuje uczeń, który w zakresie swych kompetencji polonistycznych nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą. Uczeń taki nie jest w stanie wykonać z pomocą nauczyciela zadań o niewielkim stopniu trudności, a posiadane braki w wiadomościach i umiejętnościach uniemożliwiają mu edukację na wyższym poziomie.